LA DONA DEL SENYOR JOSEP FALTA AL HOME

(Segona part d'EL SENYOR JOSEP FALTA A LA DONA)

Vodevil en un acte

UNA PESETA

LA DONA DEL SENYOR JOSÈP FALTA AL HOME

La dòna del senyor Josep falta al home

Segona part de

EL SENYOR JOSEP FALTA A LA DONA

VODEVIL EN UN ACTE

DE

Jordi de Peracamps

BARCELONA
BONAVIA I DURÁN, impressors, BOQUERÍA, 20.
1915

Aquesta obra fou estrenada en el Teatre Soriano, el dia 7 de Maig de 1915, baix la direcció de don Alexandre Nolla.

FIGURES	ACTORS
SENYORA PETRONILA	*Sra. Baró. A.*
ENRIQUETA	» *López. V.*
LA CRIADA	» *Vinyals. T.*
SENYOR JOSEP	*Sr. Galceràn. A.*
SENYOR PUIG	» *Daroqui. V.*
RAFALET	» *Fernandez*
JULIANET	» *Ferrer.*

L'acció a Barcelona.

ACTE ÚNIC

L'escena es una sala i alcova de l'entressol d'una botiga en una casa de les Rondes de Barcelona. Al fons, una porteta que figura que và a l'escala de cargol, de la botiga. Al costat, l'alcova, amb cortines blanques, que amaguen el llit d'estat. Una porta a la dreta i un'altre a l'esquerra. En la sala, una calaixera, amb una «escaparata». En les parets, retrats de familia, trevalls de punt de «tachado», quadros de cabells, colms de llana i totes aquelles reliquies tant ignocents com inútiles, que es veu-hen en les cases de gent de bé. Al mig una tauleta, amb un quinqué encès.

ESCENA PRIMERA

El SENYOR JOSEP, *la* SENYORA PETRONILA, ENRIQUETA, JULIANET *i la* CRIADA

(La Criada entra amb el quinqué encès. La senyora Petronila plora, asseguda en una cadira. En Julianet i l'Enriqueta la consolen. El senyor Josep es passeja).

SENYORA PETRONILA, *plorant a llàgrima viva*

¡Es un perdut, fills meus, es un perdut! ¡El vostre pare, es un perdut!

ENRIQUETA

¡Sosseguis, mamà; es posarà malalta!

SENYORA PETRONILA

¡A la seva edat! ¡El poca criança!

JULIANET

Pero, ¿què té, mamà?

SENYORA PETRONILA

¡No ho volgue-ho sapiguer! ¡El vostre pare, no té criança! M'ho ha dit un *socio de l'Izquierda.*

ENRIQUETA

¡No, mamà, no!

SENYORA PETRONILA

¡Sí, filla, sí! ¡Jo ja m'ho temía! ¡Feia temps que s'esbalotaba!

SENYOR JOSEP

¡Pero si no ha estat res! ¡Si 't dic que no ha estat res!

SENYORA PETRONILA

¿No res, eh? ¿I goses negar-ho? ¿Què hi vas anar a fer a n'aquella casota?

ENRIQUETA

¿Quina casota?

SENYORA PETRONILA

¡No podèu sapiguer-ho; pero 'l vostre pare ens ha afrontat! ¡Teniu un pare *adúltero! Adúltero!*

SENYOR JOSEP

No'n feu cas i deixeu-la dir. Total anar de visita amb un amic... ¡Amb un bon amic! Una visita de compromís, com quí và a veure una malalta.

SENYORA PETRONILA

¿Una malalta, eh? ¿I amb camisa? ¿Qué van amb camisa les malaltes?

SENYOR JOSEP

¡No divulguis, Petronila!

SENYORA PETRONILA

Traidor!

SENYOR JOSEP

¡No divulguis!

SENYORA PETRONILA

Pillo!

SENYOR JOSEP

¡Aneu-se'n, fills meus; que la vostre mare se'n và de fogó! ¡Es descantella!

SENYORA PETRONILA

¡Vull que sàpiguen quí és el seu pare! El vostre pare, es un *Pernales*.

CRIADA

Calma, senyora. ¡Vostè's ferirà!

SENYORA PETRONILA

¡Ja estic ferida, jo! ¡Ja he rebut!

CRIADA

¡Pero 's ferirà més!

SENYORA PETRONILA

¡Ja he rebut! ¡Ja soc una víctima! ¡Ai, pobre de mí!

CRIADA

¡Això rai!

SENYORA PETRONILA

¿Còm, això rai? ¡T'hi trovessis tú...!

CRIADA

¡Ja m'hi he trovat! ¿No vèu que una servidora es viuda?

SENYORA PETRONILA

Pero 'l teu difunt no era com el meu.

CRIADA

¡Tots son uns!

SENYORA PETRONILA

¡Donc, ves a la cuina! ¡Jo vull que'm donguin la rahó! ¡Estar lligada amb un cap així! ¡Què es trist això d'estar lligada! ¿Què n'hauré tret, pobre de mí, d'haver sigut tant virtuosa? ¿Qué no n'hè estat sempre de virtuosa?

SENYOR JOSEP

¡Sí, dòna, sí; fins n'has abusat!

SENYORA PETRONILA

¡Vint anys de virtut i de taulell!

SENYOR JOSEP

Vaja, prou, Petronila. ¡Pose't en sí, que hi ha els nois! Que donèm mals exemples.

SENYORA PETRONILA

¿Qué t'he faltat mai, jo? Digues!

SENYOR JOSEP

Que jo sàpiga...

SENYORA PETRONILA

¿Qué no m'has tingut sempre ben *peren-ne?* ¿Què no m'has tingut fermada al despatx? ¿Qué hi ha cap home que pugui dir que m'ha vist un cordó de la cotilla, gran pillo?

SENYOR JOSEP

Aneu-se'n, nois. Aneu al despatx. Que la vostre mare diu coses que no està bé que les sentiu. Jo les sento, perque 'm pertoca i perque les ting d'aguantar. Hi soc casat, i ¡alabat sia Déu!

SENYORA PETRONILA

¿Negues, eh?

SENYOR JOSEP

¡Si jo no nego res! En principi, tinc la meva culpa; pero, 'ls resultats... *naranjas.* ¡Els imformes que has pres, no son bons! Que he estat aprop de pecar es cert; pero, que no he pecat, encare es més cert. Tens el teu Josep tan intacte com el meu Sant tot Gloriós. ¡Posa't en sí, o en mí, i aclarim-ho!

SENYORA PETRONILA

¡Qué n'ets de perdut!

SENYOR JOSEP

Anèu, nois; anèu a la botiga a despatxar i deixe-ho revindicar al vostre pare.

ENRIQUETA

¡Pobre mamà!

SENYOR JOSEP

Anèu a la botiga, i quan estigui revindicat ja vos cridaré; i anèu en compte que els parroquians no vos donguin cap pessa falsa.

(Enriqueta i Julianet se'n van per la porta del fons).

¡I tú, escolta! ¡Escolta i parlèm!

SENYORA PETRONILA

¡Pilatos, més que *Pilatos!*

SENYOR JOSEP

Deixa'm expressar, Petronila; després, plora, si això del plorar et pot refer i tornar en sí, pero ja sé que'l plorar es un desfogament que dona molts bons resultats; pero, ¿tú creus que he anat de mal cap? No es així?

SENYORA PETRONILA

Tú diràs. ¡Això ho dius tú!

SENYOR JOSEP

¡Tú creus que he anat de mal cap! ¡Jo també;

pero, reflexionèm! Jo i tú, ja sabs que fà vint anys que'ns varem casar o pendre estat. Estat, que haigi estat el que haigi estat, es un estat... ¡que's un estat! Jo havía sigut sempre per tú, com un moltó, o sía un anyell. L'anyell que'n podríem dir de la Divina Pastora, si fossis divina i pastora.

SENYORA PETRONILA

¡Gran pillo!

SENYOR JOSEP

No facis digressións. Jo havía sigut el teu moltó, això és; el teu home ficso, el teu *apoyo,* el teu bàcul. Un puntal que hi podíes comptar tant al taulell com al llit d'estat; tant ferm a aumentar la parroquia, com a fer creixe la successió. Tú i jo, teníem dos coixins; pero 'ns trovarem al mig dels coixins, sense una *ténue* discrepancia, i per quedar bé als ulls de *l'Izquierda,* ¡que així la dreta la reventés! vaig volguer discrepar una estona, ¡i això es el mal, això es tot el mal! Jo t'asseguro que a mig jornal, ho vaig haver de deixar corre. ¿Per què? Per falta de pràctica o per *querencia* a tú, Petronila. Estic fet amb tú i't tinc *querencia.* ¡Més que estimació, es *querencia!*

SENYORA PETRONILA

¿I ho goses a dir?

SENYOR JOSEP

¡Si es tal com et dic! ¡Jo soc de bé! ¡Et juro que soc de bé! ¿He deixat de pagar mai cap factura? ¿M'han hagut de protestar mai cap lletra? ¿No soc *solvent,* jo? ¡Doncs, fia't de mí! ¡Obre'm credit i fia't de mí!

SENYORA PETRONILA

¡Si me n'he fiat vint anys de tú!

SENYOR JOSEP

¡Doncs, done'm un plasso!

SENYORA PETRONILA

¡Are, mai més!

SENYOR JOSEP

¡Pensa que encare no som vells! ¡Que'ns sabèm el caient l'un a l'altre, i que amb un xic d'avinensa i repòs encare podèm tenir familia!

SENYORA PETRONILA

¿Amb tú, familia?

SENYOR JOSEP

¿Doncs, amb quí?

SENYORA PETRONILA

Amb el que sía, *menos* amb tú.

SENYOR JOSEP

Petronila!

SENYORA PETRONILA

¡Sí; *menos* amb tú ¡No vull tasta-olletes, jo!

SENYOR JOSEP

Si no n'he tastades d'olletes.

SENYÒRA PETRONILA

¡Ni *adúlteros!*

SENYOR JOSEP

¡Si no ha estat res! ¡Si 't dic i t'afirmo que estic intacte!

SENYORA PETRONILA

¿Sabs el què faré, jo? ¿Ho sabs? faltar-te!

SENYOR JOSEP

Tú?

SENYORA PETRONILA

Sí! Faltar-te! ¡Et faltaré! ¡Et vull faltar, sía amb quí sía!

SENYOR JOSEP

¿A la teva edat?

SENYORA PETRONILA

¡No miraré anys!

SENYOR JOSEP

¡Tú, no; pero ells, sí!

SENYORA PETRONILA

¡Dic que 't faltaré!

SENYOR JOSEP

¡Si no'n sabràs, dòna, si no'n sabràs! ¡Si ni tú ni jo'n sabèm de faltar!

SENYORA PETRONILA

¡Ja n'aniré aprenent de mica en mica!

SENYOR JOSEP

Si aquets passos difamatoris s'han d'apendre de criatura. Els padrins hi fan molt per aquets actes.

SENYORA PETRONILA

¡Doncs, ja ho veuràs! ¡Prepara'l front! ¡També tindré la meva *Izquierda,* jo!

SENYOR JOSEP

Petronila! ¡Pensa una mica, que un botiguer, per molt que ho sía, arriva un moment que s'exalta!

SENYORA PETRONILA

¿Em pegaríes, eh?

SENYOR JOSEP

¡Quí sap! Un se'n và de la mitja cana; no mira un pam ni dos pams, i patatim, patatam... ¡Déu nos en guart d'un ja està fet! Desprès em sabría greu, pe'ls veins i parroquians; pero, mentrestant...

SENYORA PETRONILA

¡Pega'm, si goses!

SENYOR JOSEP

¡Es clar que no goso! Primer perque encare no hi estic fet, ni m'hi vull fer, ni vull que t'hi facis; pero, tinc molt gènit jo, eh? ¡Més de lo que't penses' Com que mai l'he fet servir, el tinc tot. Tot, eh? Més n'hi hagués, i si no'm propasso amb el que m'has dit,

es perque no vull escàndol, jo; i com que si 't pegués cridaríes, n'hi hauría, i no vull que n'hi hagi; que una botiga escandalosa no es una botiga. Es... un escàndol.

SENYORA PETRONILA

¡Déu meu, i que soc desgraciada!

SENYOR JOSEP

Es clar que n'ets; però n'abuses. Si jo 't demanaría perdó de lo que no he fet; però, què hi faré, si lo que no he fet no's pot desfer. Si jo voldría haver-te'n feta una per poguer-me'n arrepentir; però, ni jo soc un àngel, ni tú un àngela.

SENYORA PETRONILA

(Passejant-se amunt i avall desesperada.)

¡Ai, quina vida! ¡Quina vida!

(Amb els crits, entren l'Enriqueta i en Julianet, per la porta del fons, i la criada per la porta de la dreta.)

ESCENA II

SENYOR JOSEP, SENYORA PETRONILA, ENRIQUETA, JULIANET *i la* CRIADA

ENRIQUETA, *al Senyor Josep*

¿Però, què té la màma?

SENYOR JOSEP

No ho sé el què té. Tú que'ts dòna, potser ho entendràs; perque jo hi perdo la mitja cana.

CRIADA

¿Vol una tassa de caldo?

SENYORA PETRONILA

¡Vull fer-ne una! ¡Vull fer un cop de cap!

JULIANET

¿Què té, màma?

ENRIQUETA

Màma!

SENYORA PETRONILA

¡Treieu-me'l vostre pare!..

SENYOR JOSEP

Però...

SENYORA PETRONILA

¡Treieu-me'l del davant!..

SENYOR JOSEP

No m'han de treure, per què me'n vaig. Cuideu a la vostre mare i quan ja sía boja, aviseu-m'ho. *(Anant-se'n.)* I tot per haver escoltat aquella *Izquierda del Ensanche. (Mutis.)*

CRIADA

¡Vaja, refacis!

SENYORA PETRONILA, *irònicament*

¡Sí, ja'm refaig! ¡Sí, ja'm refaré, i depressa que'm refaré! ¡Quí no's refarà mai, serà ell! D'aquí vuit dies, la vostra mare serà un'altra, fills meus. ¡Serà un'altra!

ENRIQUETA

¿Què vol fer?

SENYORA PETRONILA

¿Què vull fer? M'escruixeixo jo mateixa; però, tant va'l canti a la font, que aniré a la font. ¡A qualsevulga font! ¡No'm faltaràn fonts per esbravar-me! ¡I que no'n quedarà un bocí del canti!

CRIADA

¡Calmis, senyora!

SENYORA PETRONILA

¡Sí'm calmaré! Vint anys de set; però'm calmaré.

CRIADA

El que té de fer vostè, es rebifar-se.

SENYORA PETRONILA

Rebifar-me, he? ¡Deixe-ho per mí! ¡Allí aon sía, i costi el que costi.

(Entra Rafalet per la porta del fons.)

ESCENA III

SENYORA PETRONILA, *la* CRIADA, ENRIQUETA, JULIANET *i* RAFALET

RAFALET

Senyora Petronila: diuen a baix, si's poden entregar aquelles capses...

SENYORA PETRONILA

Per capses estic. Entrega-ho tot.

RAFALET

Es què...

SENYORA PETRONILA

¡Entrega'l que vulguis!

RAFALET

Aixís ho faré, senyora Petronila.

SENYORA PETRONILA

(Mirant-se a Rafel, díu als altres.)

No! Aneu-hi vosaltres. *(A Rafalet.)* ¡Tú, queda't!

(Enriqueta tot anant-se'n amb la Criada per la porta de la dreta, li diu:)

ENRIQUETA

¡No sé què li passa!

CRIADA

Jo prou que ho sé. Que tots els homes son uns i totes les dònes unes altres.

(Se'n van, seguides de Julianet.)

RAFALET

Volía dir que... hi han unes capses...

SENYORA PETRONILA

¡Deixa't de capses i vina aquí! Aprope't! Seu!

RAFALET

¿A on?

SENYORA PETRONILA

¡A la vora meu!

RAFALET

¿Jo he de seure? ¡No estic pas cansat!

SENYORA PETRONILA

Soc jo que n'estic de cansada. Apa, seu! Seu aquí i ves contestant a les preguntes que't faré.

RAFALET

¡Sí, senyora!

SENYORA PETRONILA

Escolta, Rafel; ¿a tú t'agraden les dònes?

RAFALET

Ai, ai; ¿per què?

SENYORA PETRONILA

Et dic si t'agraden.

RAFALET

¿Per què'm tenen d'agradar?

SENYORA PETRONILA

¡Del perquè ja'n parlarèm! De primer digue'm si t'agraden.

RAFALET

Oh! ¿Què se jo? No n'hi tastat mai; però'm penso que sí que m'agradaríen.

SENYORA PETRONILA

¿No has fet mai cap petó a cap dòna?

RAFALET

Aixís... algun d'escatusser... però, no tinc edat, encare... ¡No porto pressa!

SENYORA PETRONILA

¿Quans anys tens, tú?

RAFALET

Dinou, per a servir-la.

SENYORA PETRONILA

¿I a dinou no tens edat?

RAFALET

Veurà, senyora... ¿què li diré? Un servidor... comprent?.. estalvía... ¡Com que encare, no tinc relacions!

SENYORA PETRONILA

¿Es dir que creus que per fer un petó s'han de teni relacions? ¡De primer, el fas i després... ja es fet!

RAFALET

¡No l'entenc!

SENYORA PETRONILA

Que quan s'es jove com tú, així que's veu una noia, i si no es una noia encare més; el primer que's fa es propassar-se. L'abrasses i surti'l que surti.

RAFALET

Ho probaré, però... 'm pegaràn.

SENYORA PETRONILA

Prova-ho!

RAFALET

Es que ja m'han pegat.

SENYORA PETRONILA

Devía ser alguna criatura!..

RAFALET

¡No senyora, no; que era una vella! ¡Ja tenía aprop de trenta anys!

SENYORA PETRONILA

¿I, a trenta anys ja les troves velles?

RAFALET

Per propassar-me, sí senyora. Jo m'hi miro molt amb l'edat. Em fan respecte... Em fan... una cosa com si hagués d'abrassar una tía.

SENYORA PETRONILA

(Escotant-se com si tingués calor, i apropant-s'hi.)

Es que n'hi han algunes que...

RAFALET

S'encostiparà!

SENYORA PETRONILA

N'hi han algunes que son refetes i tenen més experiencia.

RAFALET

¡Em fan por a mí, d'experiencia! Pessiguen!

SENYORA PETRONILA

¿I are?

RAFALET

Sí, senyora, sí. Pessiguen, criden i esgarrapen. Déu nos en guard d'unes ungles velles.

SENYORA PETRONILA

¡Ets molt mirat, noi! Vaja uns escrúpols... ¿Qué no veus que així un xic... cuites... tenen etxures... coneixaments... que la roba 'ls cau mellor... que saben portar mellor les mitjes?... *(Ensenyant-les.)* ¿Què't semblen, aquestes?

RAFALET

Ja! ja! ¡Ja les conec! Son de tres rals el parell.

SENYORA PETRONILA

Et dic què't semblen, axí, posades.

RAFALET

¡Qué m'agraden més a l'aparador!

SENYORA PETRONILA, *aixecant-se*

¿Sabs qué'ts més tou de'l que'm creia?

RAFALET

¿Qué ho diu de debò?

SENYORA PETRONILA

¡Sí, home!

RAFALET

Doncs, deixi que vinguin.

SENYORA PETRONILA

Si ja han vingut. No badis.

RAFALET

Què vagin venint i ja que vostè m'ho aconsella... no se'm en escaparà ni una. ¡Quin un jo, posat a la feina! ¡No m'adormo, no! ¡Ja ho veurà! ¡Rebré, però ja sentirà'ls crits!

SENYORA PETRONILA

¡Si ja'ls hauría d'haver sentit! ¡No siguis tou! ¡No siguis cadell!

RAFALET

La que se'm possi a mà, ¡vinga mà!

SENYORA PETRONILA

¡Vés; entorna-te'n a la botiga!

RAFALET

¿I, les capses, què?

SENYORA PETRONILA

Fica't-hi a dintre... i no t'en moguis fins que't cridin. ¡Vint anys de virtut i taulell! ¡Vint anys de brodar llensols i així que una voldría servir-se'n... un mussol, que ni veu ni's ficsa!

RAFALET

¡No l'entenc, senyora Petronila! Em penso que deu volguer dir que soc un xic curt, però no sé d'on.

SENYORA PETRONILA

El que vull dir, no t'ho puc dir. Vés a l'*Izquierda del Ensanche,* que t'acompanyin a estudi.

RAFALET

¡Si li he faltat, digui-ho!

SENYORA PETRONILA

¿Tú, faltar? Ni faltes, ni deixes faltar. ¡Corre a caçar colomins!

RAFALET

¿A caçar ha dit? *(Veient entrar a la criada.)* Ansia! ¡Aquí'n vé una! ¡Ja ets meva! *(Fent-li un petó.)*

ESCENA IV

Els mateixos, la CRIADA *i* ENRIQUETA

CRIADA

¿Què fas?

RAFALET

¡La joventut! *(Fent-n'hi un altre.)* Endevina qui t'ha tocat.

CRIADA

¿Qué'ts boig? ¡L'aprenent es boig!

RAFALET

¡L'aprenent, aprèn!

SENYORA PETRONILA

¡María Santíssima!

RAFALET, *veient entrar a Enriqueta*

¡Anem per un'altra! ¡Are, vostè!

ENRIQUETA

¡Ai, màma! ¿Què té en Rafalet?

RAFALET

Tinc ordres i consentiment de la senyora Petronila.

SENYORA PETRONILA

¡Fòra d'aquí!

RAFALET

¡Va el darrer! *(A Enriqueta.)* ¡I això per are! ¡Per comensar! *(Anant a la porta.)* Are, anem per les que vinguin.

CRIADA

Agafeu-lo!

ENRIQUETA

¡Es boig, es boig!

SENYORA PETRONILA

¡Reina del Cel!

RAFALET

¡A la botiga! A abrassar les que's presentin.

(Surt corrents. Un xic avans, ha entrat el senyor Puig, que's queda a la porta contemplant l'espectacle.)

ESCENA V

SENYORA PETRONILA, ENRIQUETA, *la* CRIADA *i el* SENYOR PUIG

SENYOR PUIG

¿Què es això? ¡A on som! ¡Valga'm Sant Narcís! ¿Això a casa'l senyor Josep? Amagui, amagui les noies, que això es un *espasme* inicuo. ¡Un jove així, quan s'esbalota ho ataca tot! ¡No té aturador! ¡Ni a vostè la respectaría!

SENYORA PETRONILA

¡S'equivoca!

SENYOR PUIG

¡No, senyora!

SENYORA PETRONILA

Ai! ¡A mí, sí!

SENYOR PUIG

¡No respectaría, senyora! Fins les persones del nostre bras perillen amb un cas d'aquests.

ENRIQUETA

¡Ai, màma! ¡Jo'm tancaré al quarto!

CRIADA

¡I jo a la cuina!

SENYOR PUIG

¡Sí; tanquin-se! Val més prevenir.

CRIADA, *anant-se'n, a Enriqueta*

¿Quants te n'ha fet de petons?

ENRIQUETA

¡A mí no més tres!

CRIADA

Doncs, a mí, quatre.

ENRIQUETA

¡Ja te'n farà més un altre día!

(Enriqueta i la Criada, mutis.)

SENYORA PETRONILA, *al senyor Puig*

Ja'l treurèm, senyor Puig, ja'l treurèm.

SENYOR PUIG

¡Quina imprudencia! ¡Quin desfici! Crec que serà bò que'l liquiden. Un noi així, ens compromet a tota la dependencia. En una casa tant tranquila, tant serena com es aquesta.

SENYORA PETRONILA

Ho era, senyor Puig, ho era; però des d'avui endavant, tot ha cambiat. El senyor Josep es un *sátiro*.

SENYOR PUIG

Dimoni!

SENYORA PETRONILA

¡Sí, senyor; es un *sátiro!*

SENYOR PUIG

¿I amb quins síntomes ho ha notat?

SENYORA PETRONILA

Amb mí, res; ho és fora de casa. Fa ulleres. Te'ls ulls cansats. Arriba amb l'ermilla descordada. Es veu que vé de mal cap. En Josep, ens engánya, senyor Puig.

SENYOR PUIG

¿A mí?

SENYORA PETRONILA

A tots dos, senyor Puig, a tots dos. A mí, com esposa llegítima i a vostè com a tenedor. Enganya a la dòna i a la casa. I la casa te de venjar-se; abrassemnos i anem a la una.

SENYOR PUIG

Suposo que això d'abrassar deu ser una suposició.

SENYORA PETRONILA

Estic tant desesperada, que estic apunt de fer un disbarat amb qualsevol. Amb vostè, amb qui sía. Déu em perdoni; però amb qui sía.

SENYOR PUIG

¿I està al punt, vol dir?

SENYORA PETRONILA

El que vulgui. Estic madura per l'*adulterio.*

SENYOR PUIG

¡Parlem-ne, parlem-ne!..

SENYORA PETRONILA

Per lo que vulgui.

SENYOR PUIG

Això m'halaga. Per la prova de confiansa; perque el faltar amb un vol confiansa; però, avans de donar aquest pas, es té de meditar una mica.

SENYORA PETRONILA

Amb aquestes tribulacions potser no sé prou el què'm dic.

SENYOR PUIG

Sí, senyora; si parla molt bé. Vostè no pot expressar els seus sentiments llegitims d'una manera més concisa. Vostè diu: ¿vull faltar? Doncs, faltem; però jo dic: reflexionèm. Vostè es atraienta, o diguem... mengívola. Bastant sovint, tot duent els llibres, aixecava la vista del *debe* i la mirava a vostè, o sía l'*haber;* i pensaba: El senyor Josep té una taula amb una mena

de requisits, que t'hi entaularíes de gust; però, una cosa es un pensament i un'altre es perdre'l respecte, no sols a vostè, sinó a n'ell, perquè entendre's amb la muller sempre serà perdre'l respecte al marit o viceversa. Jo crec que jo, el senyor Puig, sense consultar al senyor Josep, no puc pecar ni pecaré, ni amb vostè, ni amb ell, ni amb mí mateix. El negoci es sempre'l negoci.

SENYORA PETRONILA

¿Però, qué no veu que això es per venjar-nos?

SENYOR PUIG

Així i tot, he de consultar-li.

SENYORA PETRONILA

¡Dirà que no! ¡Es clar!

SENYOR PUIG

¡Quí sab!

SENYORA PETRONILA

¡Dirà que no! ¡Es natural que digui que no!

SENYOR PUIG

Però es natural que jo li consulti.

SENYORA PETRONILA

Però ¿qué no comprèn, sant cristià?...

SENYOR PUIG

¡No comprenc res! De pitxors n'hem vistos. ¡El senyor Josep es farà càrreg! ¡Estic segur que's farà càrreg! Si ell es convèns que'l negoci pot surtir perjudicat de la seva actitut, consentirà. Ell pe'l negoci ho consent tot.

— SENYORA PETRONILA

¿Però vostè gosarà dir-li?

SENYOR PUIG

Naturalment que li diré. Li diré en forma comercial.

— SENYORA PETRONILA

Vostè, sèyor Puig, es massa tenedor: no es un home; es un tenedor.

SENYOR PUIG

Sí, senyora; soc molt tenedor; però no's cregui que a n'el *Major* no hi tingui les meves passions. Jo calcu-lo, eh? Tindrèm permís.

— SENYORA PETRONILA

¡I torni amb el permís! ¡No'l vull!

SENYOR PUIG

¡I n'abusarèm! ¡N'abusarèm! Vostè es guapota, té anys, però amb mida; es escaiguda... Té bons etxurats... Comparada amb la meva dòna, vostè, *es un niño* de pessebre, i quan es tenen tant bones prendes i un és... com és, hi ha molt de guanyat. Crec que podem tenir esperances.

— SENYORA PETRONILA

¡Gran pillo!

SENYOR PUIG

¿Quí, jo?

— SENYORA PETRONILA

Ell! ¡En Josep! Per la seva mala conducta haver-me de veure en aquests trànsits!

SENYOR PUIG

Pitxor es veurà ell, no s'espanti. I consentit, eh? Jo'l vull consentit. Jo faig les coses amb ordre.

SENYORA PETRONILA

Jo no hi estic feta a faltar. Faci el que vulgui.

SENYOR PUIG

Dongui'm la mà, com a *anticipo;* dongui'm la mà.

SENYORA PETRONILA

Tingui.

SENYOR PUIG

¡I deixi'm fer a mí! I abrassi'm, també... Com a *anticipo.* Per pendre posessió interina... i si no li demano res més, es perque potser en faría massa.

(S'abrassen. Entra el senyor Josep i'ls veu abrassats.)

ESCENA VI

Dits i SENYOR JOSEP

SENYOR JOSEP

¿Senyor Puig? ¿Què veig? ¿Què es això? ¡Això no està bé, senyor Puig!

SENYOR PUIG

Ja veurà...

SENYOR JOSEP

¡Ja ho ve vist, senyor Puig!

SENYOR PUIG

M'he vist obligat.

SENYOR JOSEP

Sía com sía, no està bé. Això no's fà.

SENYOR PUIG

¡Jo li esplicaré!

SENYOR JOSEP

Ja m'ho esplicarà; però de moment, amb el que he vist, ja n'hi ha prou. ¡Això es un abús de confiansa! ¡Això ja no es portar-me'ls llibres. ¡Això es portar-me la dòna! ¡Vostè es casat! ¿I si jo m'hi tornés amb la seva?

SENYOR PUIG

¡Cregui que no s'hi tornaría! Si la vegés, no s'hi tornaría. A mí'm pertoca i no m'hi torno.

SENYOR JOSEP

Però, vostè està ofuscat, senyor Puig.

SENYOR PUIG

Te tota, tota la raó. M'he adelantat; però, parlarem.

SENYOR JOSEP

¿I tú, què? (*A Petronila.*)

SENYORA PETRONILA

¡Qué encare'n faig poc!

SENYOR JOSEP

Vés! Veste'n al teu quarto, perque'm sortiría de tino, i't diría alguna imprudencia.

SENYORA PETRONILA
(*Anant-se'n al quarto esquerra.*)

Per no veure't me'n vaig.

SENYOR PUIG

No l'*inquieti*. Retiris i deixi'm fer a mí. Tinc arguments per a defensar-la. Vaigisse'n, vaigisse'n, senyora.

SENYORA PETRONILA, *al senyor Josep*

¡Me'n vaig; però, no fujo! Que ho sàpigues. *(Mutis.)*

SENYOR JOSEP

Espliqui's! Aveiam! ¿Què ha passat?

SENYOR PUIG

De moment, no més una cosa; que'l que ha vist, es tot el que hi ha hagut. El que ha vist es un pagaré; no es un cobro.

SENYOR JOSEP

Però, ¿què ha de cobrar?

SENYOR PUIG

Dependrà de vostè i de mí. La seva muller està exaltada. ¡En vol fer una! Crec que'n farà una i ni vostè, ni jo, ni Sant Tomàs, es capàs d'aturar una dòna quan està en estat d'exaltament. Sap que vostè li ha faltat. Vostè ha sigut un xic *adúltero*. No ho negui; i ella a vostè no l'en vol fer un xic, sinó un troç. El vol deixar amb un cap com un bombo.

SENYOR JOSEP

Protesto.

SENYOR PUIG

Deixi'm parlar. Això, sí, li vol faltar; però, que'l honor no traspui i el decoro quedi a la casa. Una senyora alborotada sortiría al carrer a fer mal, fos amb qui fos i rebi qui rebi. ¡Ella, no! Ella's respecte i voI un home de condicions, que dugui'l secret a la tomba i per això, senyor Josep, mal m'està'l dir-ho i mal m'està'l fer-ho, m'ha escullit a mí per aquest cas, que'm podriem dir... ¡de confiansa!

SENYOR JOSEP

¿Què diu are?

SENYOR PUIG

¡Jo, senyor Josep! Jo soc l'escullit per aquest acte. Amb mí no ho sabrà ningú.

SENYOR JOSEP

¡Ho sabré jo!

SENYOR PUIG

Ho sabrà, es cert; però, vostè se'n farà càrreg.

SENYOR JOSEP

Qué sab vostè si me'n faré.

SENYOR PUIG

Se'n farà al tenir present que no hi haurà escàndol. ¿Qué sab el mal que fa l'escàndol a un establiment com aquest, que té una parroquia tant *integra?* ¿Què no soc una garantía, jo? ¡Deixi'm fer a mí!

SENYOR JOSEP

¡I què he de deixar!

SENYOR PUIG

¡Ho faig pe'l seu bé!

SENYOR JOSEP

Gracies!

SENYOR PUIG

¡Em sacrifico!

SENYOR JOSEP

Sacrifiquis a casa seva. Vaia una mena de sacrificis.

SENYOR PUIG

Si jo'm trovés en el seu cas també'm sacrificaría. Si no arribo a ser un home conforme, d'aquells que consulten les coses, a hores d'are ja hauría rebut.

SENYOR JOSEP

Però, l'hauría despatxat.

SENYOR PUIG

Però, vostè hauría ben rebut. I de tenedors tant enraonats, no se'n troven així com així.

SENYOR JOSEP

Però, ¿qué es creu que la meva esposa ha de criar tenedor com qui cría canari o pinsà?

SENYOR PUIG

El que crec es que'l que vingui i ataqui se la esmorsarà com a bresques.

SENYOR JOSEP

Calli i respecti, senyor Puig.

SENYOR PUIG

¿Encare més? Rebrà!

SENYOR JOSEP

¡No, senyor! El que li ha passat a la meva esposa, ha sigut un encegament. Però 's calmarà. Li faré pendre aigues. La posaré a dieta *láctea*. La faré veure pe'ls mellors metges.

SENYOR PUIG

¡Pobres d'ells! ¡Li pendràn el pols!

SENYOR JOSEP

Però no'm pertorbi, senyor Puig; que no sab que si hagués de casar-me, 'm casaría amb la mateixa. ¿Qué no es trist això? ¿Qué no'm plany?

SENYOR PUIG

¡Està bé! Ho comprenc i fins el planyo. Però, ¿què he de fer jo? Retirar-me? Deixi que la posi a prova i veurem.

SENYOR JOSEP

¿Amb quí a prova?

SENYOR PUIG

Amb un servidor.

SENYOR JOSEP

Quin empenyo amb el servidor. ¿I si'm surt malament?

SENYOR PUIG

¡Ho sabrèm!

SENYOR JOSEP

Es qué de saber-ho vostè, a saber-ho jo no es igual. No n'hi ha poca de diferencia.

SENYOR PUIG

Ho sabrèm i sortirèm de duptes; que no hi ha res pitxor que 'l dupte.

SENYOR JOSEP, *resignant-se*

Sortim-ne doncs. ¡Vostè mateix! ¿Però, i si'm surt malament?

SENYOR PUIG

¡Hi posaré el coll per sortir-ne bé! ¿La crido?

SENYOR JOSEP

Ja?

SENYOR PUIG

Sí, home, a cop calent. Avans que no se'ns arrefredi. ¡Les coses clares i concises! ¡Surti un moment i deixi'm fer!

SENYOR JOSEP

Es clar que hauré de sortir; perqué és molt trist aguantar la capa encara que sigui a gratcient.

SENYOR PUIG

¡Qué no's fia de mí!

SENYOR JOSEP

De vostè, prou! Però d'ella...

SENYOR PUIG

Veu que hem de ser dos.

SENYOR JOSEP

Amb tacte, he?

SENYOR PUIG

¡Còm si fos meva!

SENYOR JOSEP

Mercès! ¡Senyor Puig, garanteixi'm! ¡Déu hi faci més que nosaltres, o més que vostè, senyor Puig!

SENYOR PUIG

Vagisse'n al menjador, que la virtut, es la virtut i jo li salvaré la de casa.

(*El senyor Josep entra al quarto de la dreta. El senyor Puig truca a la porta a ont hi ha la senyora Petronila.*)

ESCENA VII

SENYOR PUIG *i* SENYORA PETRONILA

SENYORA PETRONILA

¿Es fora?

SENYOR PUIG

Sí!

SENYORA PETRONILA

¿I han parlat?

SENYOR PUIG

També! Tot s'ha parlat. Tot s'ha discutit. Ha estat una sessió solemne.

SENYORA PETRONILA

¿I li ha dit la veritat?

SENYOR PUIG

¡Clara i franca!

SENYORA PETRONILA

¡Ja es ferm vostè, ja! però, me'n alegro. ¿I ell, què? Es deu haver indignat.

SENYOR PUIG

Ni s'ha indignat, ni ha concedit; però la tendencia ha estat favorable. No es d'aquells homes que s'hi avenen, ni dels que rebutjen. ¡Es tot un home!

SENYORA PETRONILA

Però, haurà cridat, haurà protestat.

SENYOR PUIG

¡Ni un sol crit! ¡Ni un ai! Tranquil com un Sant. Es clar que ha hi hagut un moment que ha vist la serietat del acte, i l'home, es home, i li reca que la seva muller es propassi; però, ell, res! Es dels que se'n fan càrreg.

SENYORA PETRONILA

¿Es dir... qué consent?

SENYOR PUIG

Tant com consentir... No es que consenti; però, s'*adapta*.

SENYORA PETRONILA

¡Quin home! ¡Are ho veig clar! Si estaría content que li faltés.

SENYOR PUIG

¿Quí sab?

SENYORA PETRONILA

Si es el que vol. ¡Desempellegar-se de mí! Doncs, are, jo, no. ¡Qué m'aguanti! ¿Això voldría? ¡això no haurà!

SENYOR PUIG

Jo no ho sé lo que ell voldría; però are amb *equiecencia,* aquí'm té amb tot i per tot. Abrassi'm en sense reparo.

SENYORA PETRONILA

¿Jo, a vostè? Mai!

SENYOR PUIG

¿Què diu, are?

SENYORA PETRONILA

¡Qué mai, li dic! Vostè i ell fan una conxorxa.

SENYOR PUIG

¡Tingui compte amb lo que enraona!

SENYORA PETRONILA

¡Em volen perdre en comandita!

SENYOR PUIG

Després dels passos que m'ha fet dar, no jugui amb mí, senyora Petronila. ¿A què venen aquests escrúpols? Jo tardo a encendre'm; però, quan m'he encès, no m'apago així com així. ¡Are soc jo'l que atacaré!

SENYORA PETRONILA
(*Veient que va per abrassar-la.*)

¡Toqui'm, si gosa!

SENYOR PUIG

Es que hi tinc dret.

SENYORA PETRONILA

¿I quin dret hi té?

SENYOR PUIG

¡Qué he pres possessió! ¡Qué m'ha donat paga i senyal! ¿Qué no es confirmar una escriptura l'abrassada que m'ha donat? (*Anant per abrassar-la.*) ¡Vull cobrar! ¡Tinc dret a cobrar. (*Ella li fuig.*)

SENYORA PETRONILA

¿Però, què s'ha cregut aquest home? Jo soc una persona honrada.

SENYOR PUIG

Mellor!

SENYORA PETRONILA

¡Ho soc!

SENYOR PUIG

¡Ho veurèm! ¡Dongui'm paraula d'adulteri. Tinc consentiment i *albedrío.*

SENYORA PETRONILA

¡Vagisse'n, perdut!

SENYOR PUIG

Ataquen!

(*Apaga'l quinqué d'una bufada i va per embestir-la.*)

SENYORA PETRONILA

Ai! ¡Déu meu! ¿Què fà, are? *Socorro! Socorro!*

(*Entra el senyor Josep a les fosques.*)

ESCENA VIII

Els mateixos Senyor Josep, Enriqueta, Julianet, *la* Criada *i* Rafalet

Senyor Josep

¿A on son? ¿A ont ets?

Enriqueta

¡Màma, màma! (*Des de fora.*)

Senyora Petronila

¡Els nois! ¡Qué venen els nois! Amagui's, amagui's.

Senyor Puig

¿A on?

Senyora Petronila

¡A on pugui!

Senyor Puig

¿A l'alcova?

Senyora Petronila

¡A la alcova, no! ¡Es el local del meu honor!

Senyor Puig, *ficant-se a l'alcova*

¿Quí mira locals a n'aquesta hora?

Senyor Josep, *entrant també a l'alcova.*

¡Doncs, jo també! ¡La gran vigilancia!

CRIADA, *entrant amb una espelma*

¿Què hi ha, senyora?

JULIANET

¿Què té?

SENYORA PETRONILA

¡No, res! ¡Un ànima del purgatori que ha apagat la llum.

ENRIQUETA

¡I qué està groga!

CRIADA, *que ha mirat l'alcova, fent un xiscle.*

¡Ai, un home!

JULIANET

Còm?

CRIADA

¡Sí, senyora! ¡Aquí a l'alcova hi ha un home!

SENYOR JOSEP, *sortint amb el senyor Puig*

¡No n'hi ha un d'home; que n'hi han dos! El que de què i el que paga'l beure.

CRIADA

¡I quin susto!

ENRIQUETA

¡Ja, ja! Era'l pàpa.

SENYOR JOSEP

¡El pàpa i el senyor Puig!

JULIANET

¿I què hi feien aquí?

SENYOR JOSEP

¡Feie'm els llits! I val més fer-los que desfer-los.

ESCENA IX

Els mateixos i Senyor Pere, *entrant cridant.*

Senyor Pere

¡Una gran nova! ¡Una gran nova! ¡Josep, m'acaben de fer president de l'*Izquierda!*

Senyor Josep

Honorari?

Senyor Pere

¡Efectiu i ben efectiu!

Senyora Petronila

Doncs, si l'han fet de l'*Izquierda,* ja s'en pot anar a la *Darecha.*

Senyor Pere

¿I are? ¿Què vol dir? ¿Així reben a un president *nato?*

Senyora Petronila, *als nois*

¡Acompanyèu al senyor Pere!

Senyor Pere

¡Ho diré en junta, que m'han tret!

Senyor Josep, *desolat*

¡I constarà amb acta, Petronila!

SENYORA PETRONILA

¡Que consti allí on vulgui! ¡Apa, a fora!

RAFALET, *apart al senyor Josep*

A mí faci'm *socio.*

JULIANET

I a mí també.

CRIADA, *a Rafalet*

No'm pessiguis, he?

SENYOR PERE

Amb acta, he; constarà amb acta.

(*Se'n van senyor Pere, l'Enriqueta, Julianet, la Criada i Rafalet.*)

SENYOR JOSEP

I vostè, senyor Puig, també vagisse'n i tingui present una cosa: que aquí dalt no hi pujarà més. ¡Per què el ficar-se a l'alcova, tampoc està bé, senyor Puig! ¡Es un abús de confiansa.

SENYOR PUIG

¡Fem *incapié!*

SENYOR JOSEP

¡Faci incacames! El que vostè es, en perdó sía dit... un *lacivo.* Un poca cordura. Un mal amic, i... perdonant l'expressió, un grandíssim deshonest. Sí, senyor; sí! Deshonest! ¡Aquí no hi pujarà més! Ja ho sap. Are, al escriptori. (*El senyor Puig se'n và.*)

SENYORA PETRONILA

¡No t'acaloris!

SENYOR JOSEP

¡Li he volgut dir! No vull que'm prenguin per... etzétera!

SENYORA PETRONILA

Josep! ¡Perdona, Josep!

SENYOR JOSEP

¡No'n parlèm més! ¡Ha estat un *lapsos!* Et vaig volguer faltar i no vaig poguer. Tú m'has volgut faltar a mí, i... *naranjas*. Desenganya't! ¡Estem condemnats a fidelitat perpètua! (*S'abrassen.*)

TELÓ

IMPREMTA
BONAVÍA I DURÁN
Carrer Boqueria, 20. - BARCELONA